

Μέσα σὲ ἀτμόσφαιρα χαρμολύπης

Χειροτονία νέου Πρεσβυτέρου

Το Σάββατο, 2.12.2007 ἐκ.ήμ., καὶ τὴν Κυριακὴ, 3.12.2007 ἐκ.ήμ., χειροτονήθηκε, μὲ τὴν εὐλογία τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου ἡμῶν κ. Κυπριανοῦ, Διάκονος καὶ Πρεσβύτερος ἀντιστοιχῶς ὁ εὐλαβὴς ἀδελφός μας Κωνσταντῖνος Σωτηριάδης, στὸν νέο Καθεδρικὸ Ναὸ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῶν Ἁγίων Κυπριανοῦ καὶ Ἰουστίνης Φυλῆς Ἀττικῆς.

Τὴν εἰς Διάκονον χειροτονία ἐτέλεσε ὁ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Γαρδικίου κ. Κλήμης καὶ τὴν εἰς Πρεσβύτερον ὁ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Ὠρεῶν κ. Κυπριανός, Ἀναπληρωτὴς Πρόεδρος, ἐν μέσῳ πολυπληθοῦς ποιμνίου, ἀναφωνοῦντος μεγάλη τῆ φωνῇ τὸ ἐγκάρδιον « Ἄξιος » !

Ὁ νέος Πρεσβύτερος, ὁ ὁποῖος χειροτονήθηκε, κατόπιν συστάσεως τοῦ πνευματικοῦ του Πατρὸς Πρωτ. π. Ἀποστόλου Καγιόγλου, γιὰ νὰ ὑπηρετήσῃ στὶς ἐφημεριακὰς ἀνάγκες τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ὠρωποῦ καὶ Φυλῆς, γεννήθηκε τὸ 1970 στὸ Καζακστὰν τῆς τότε Σοβιετικῆς Ἐνώσεως ἀπὸ Ἑλληνες ὁμογενεῖς, ἦλθε στὴν Ἑλλάδα τὸ 1992, ἔχει νυμφευθῆ τὴν εὐλαβῆ Ἑλένη Κωνσταντινίδου, διαμένει στὶς Ἀχαρνὲς Ἀττικῆς, συνδέεται μὲ τὴν Ἐκκλησιαστικὴ μας Δικαιοδοσία ἀπὸ δεκαετίας, διακρίνεται γιὰ τὴν ἀπλότητα καὶ καλωσύνη του, θὰ συνεχίσῃ δὲ νὰ ἀσκή τὸ βιοποριστικὸ του ἐπάγγελμα, προκειμένου νὰ μὴ ἐπιβαρύνῃ τὴν Ἐκκλησία.

Τοῦ εὐχόμεθα εἰλικρινὰ καρποφόρο καὶ ἀκατάκριτη ἱερατικὴ διακονία στὸν Ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου, ἐν ταπεινώσει καὶ φόβῳ Θεοῦ.

Ὁ Θεοφ. Ἀναπληρωτὴς Πρόεδρος τοῦ ἀπηύθυνε τὸν ἀκόλουθο ἐμπνευσμένο Λόγο μετὰ τὴν εἰς Πρεσβύτερον Χειροτονία του:

Λόγος Δ΄

Παραινετικός εἰς Χειροτονίαν (α΄)

*Τὰ χέρια τοῦ Ἱερέως εἶναι φορεῖς θεϊκῆς φωτιᾶς
καὶ ἡ Ἐκκλησία Θεοτόκος εἶναι «συλλειτουργός» του*

*Ἀγαπητὲ ἀδελφέ μου πατέρα Κωνσταντῖνε· συν-διάκονε, συμ-πρεσβύτερε,
συλλειτουργέ καὶ σύν-δουλε ἐν Χριστῷ τῷ Κυρίῳ καὶ Σωτῆρι ἡμῶν*

Εχω τὴν ἰδιαίτερη τιμὴ καὶ εὐλογία ἀπὸ τὸν Κύριό μας νὰ Σᾶς καλωσορίζω στὸν πάνσεπτο χῶρο τοῦ τιμίου Πρεσβυτερίου τῆς Ἀγιωτάτης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας.

Σᾶς ὑποδέχομαι μὲ τὸν ἀσπασμὸ τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης ἐκ μέρους τοῦ πολυσεβάστου Γέροντος καὶ Μητροπολίτου μας κυρίου Κυπριανοῦ καὶ τῶν τιμίων Μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μας.

Ἡ ἀτμόσφαιρα, ἐντὸς τῆς ὁποίας τελεῖται σήμερα ἡ θεία Λειτουργία καὶ ἡ εἴσοδος Σας εἰς τὰ ἱερὰ ἄδυστα τῆς Ἱερωσύνης, ἦταν καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἀτμόσφαιρα *χαρμολύπης*.

• **Ἱερὰ χαρὰ** καὶ ἱερὰ *λύπη* συνέχουν τὶς καρδιές ὄλων μας· ὁ Πνευματικὸς Πατέρας καὶ Ὁδηγὸς καὶ Γέροντάς μας ἡδὴ ἔχει ἀναπετάσει τὶς δύο μεγάλες πτέρυγές του **τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τῆς Ὁρθοπραξίας** καὶ ἀνασηκώνεται ἀργὰ-ἀργὰ ἀπὸ τὰ φθαρτὰ καὶ γήϊνα πρὸς τὰ ἄφθαρτα καὶ οὐράνια.

Καλὸ θὰ εἶναι τὸ ταξίδι του, γιατί ὁ ἄνεμος εἶναι οὐριος... Οἱ Ἅγιοι καὶ φωτεινοὶ Ἄγγελοι θὰ τὸν συνοδεύουν... Αὐτοὶ ἐγγυῶνται τὴν *οὐριοδρομίαν*.

Ἄς τὸν κατευοδώσωμε ὅλοι μας!... *Νᾶχη καλὸ ταξίδι!... Καὶ ἡ Παναγία* μας Δέσποινα νὰ τοῦ δίνη εἰρήνη, ἐνίσχυσι καὶ παρηγορία!...

* * *

Χθές, ὁ ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ Ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς μου, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Γαρδικίου κύριος Κλήμης, Σᾶς ἀνεβίβασε στὴν πρώτη βαθμίδα τῆς Ἱερωσύνης, Σᾶς ἐχειροτόνησε εἰς Διάκονον· σήμερα, διὰ τῆς ἀναξιότητός μου, ἡ

Χάρις τοῦ Θεοῦ Παρακλήτου Σᾶς εἰσήγαγε εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἀγίων τῆς Θεοδωρήτου καὶ χριστοδωρήτου Ἱερωσύνης ἥδη μετέχετε μυστηριακὰ τῆς Ἱερωσύνης τοῦ Χριστοῦ καὶ Σωτῆρος μας.

Δὲν προτίθεται τὴν στιγμή αὐτὴ νὰ Σᾶς ἀναπτύξω τί τοῦτο σημαίνει, διότι ἡ ἀτμόσφαιρα τῆς *χαρμολύπης* μὲ ἐμποδίζει· ἐπίσης μὲ ἐμποδίζει καὶ ἡ ἀπλότητά Σας, ἡ ὁποία εἶναι τόσο ζηλευτὴ, διότι φανερώνει μία καρδιὰ ταπεινὴ καὶ καθαρὴ.

Θὰ προτιμοῦσα λοιπὸν πρωτίστως νὰ Σᾶς δώσω μία ἐγκάρδια εὐχή: ἡ Ὑπερευλογημένη Θεοτόκος νὰ Σᾶς ἀξιώσει νὰ λειτουργήτε μέχρι τέλους τῆς ζωῆς Σας **«καθαρᾶ καρδιά, περιτρόμφ διανοία καὶ ψυχῇ συντετριμμένη»**· ὅταν ἴσασθε ἐνώπιον τοῦ φρικτοῦ Θυσιαστηρίου, νὰ μεταβάλλεσθε σὲ μία βᾶτο φλεγόμενη καὶ μὴ κατακαιομένη· καὶ ὅταν ὑψώνετε τὰ ἱερατικὰ χερίά Σας πρὸς ἀνατολάς, νὰ συνανυψώνετε τὸν Λαὸν τοῦ Θεοῦ ἔνθα ὁ τῶν ἐορταζόντων ἦχος ὁ ἀκατάπαυστος καὶ ἡ ἀπέραντος εὐφροσύνη τῶν καθορώντων τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

* * *

Κατόπιν, θὰ ἤθελα νὰ θέσω ὑπ' ὄψιν Σας τώρα, στὴν ἔναρξι τῆς ἱερατικῆς πορείας Σας, δύο σύγχρονα συγκλονιστικὰ γεγονότα, τὰ ὁποία εἶναι στὴν ἀπλότητά τους τόσο διδακτικά, ὥστε ἐμπερικλείουν θησαυρὸν θεολογικὸν ἀδαπάνητον, συμπυκνώνουν ἐν ὀλίγοις τὴν οὐσίαν τῆς ὑψηλοτάτης Διακονίας Σας.

Τὸ πρῶτο γεγονὸς εἶναι τὸ ἐξῆς.

«Κάποτε, ἓνας ἔγγαμος Ἱερεὺς, κρατώντας ἀπὸ τὸ χεράκι ἓνα πεντάχρονο ἀγοράκι, τὸ δικό του παιδί, πῆγαινε στὴν Ἐκκλησία γιὰ τὸν Ἑσπερινό.

Ὁ μικρὸς, καθὼς βᾶδιζε μὲ τὸν πατέρα του, ὅλο καὶ κάτι ἔλεγε, ὥσπου στὸ τέλος καὶ ἐντελῶς ἀπροσδόκητα ἔκανε τὴν ἐξῆς ἐρώτησι:

– **Γιατί, μπαμπά, στὴ Θεία Λειτουργία, ὅταν πρόκειται νὰ ἀγιάσης τὴ Θεία Κοινωνία, ὅλο κλαῖς... κλαῖς; Καὶ ὕστερα ἀνεβαίνεις πετώντας στὸν οὐρανὸ καὶ κατεβαίνεις πάλι κρατώντας πολλὴ φωτιὰ στὰ χεῖρά σου;**

– **Καὶ γιατί πρῶτα τὴ βάζεις πάνω στὸ ψωμάκι καὶ ὕστερα στὸ Ἅγιο Ποτήριο μὲ τὸ κρασάκι;**

– **Γιατί δὲν καίγεσαι; Ἐγὼ τὰ χεράκια σου δὲν τὰ εἶδα ποτὲ καμμένα!!!**

Ὁ ἁγιαμένος ἐκεῖνος παππούλης σταμάτησε ἄφωνος ἀπὸ τὴν ἐκπληξι καὶ ὕστερα ἔντρομος ρώτησε τὸ παιδί του:

– Πότε τὰ εἶδες ὅλα αὐτά, παιδάκι μου;

– Νά, προχθὲς πὺ ἦταν Κυριακή! ...ἀπάντησε ὁ μικρός.

Καὶ τότε ὁ Ἱερεὺς λέγει στὸ παιδί του πολὺ σοβαρά:

– Πρόσεξε, παιδάκι μου, μὴν τὰ πῆς αὐτὰ σὲ κανέναν, μέ-
χρι νὰ πεθάνω. Ἀκοῦς; σὲ κανέναν!!!

– Καλά, μπαμπά... Νά... φιλάω καὶ Σταυρό! Καὶ ἔκανε τὸ
σχῆμα τοῦ Σταυροῦ μὲ τὰ δαχτυλάκια του καὶ τὸ φίλησε»*.

• **Αὐτὰ** τὰ διηγήθηκε σὲ ἓναν σύγχρονό μας Πνευματικὸ τὸ ἴδιο τὸ
παιδάκι, ὅταν ἦταν πλέον ἄνδρας πενηντάρης, γιὰ τὸν Ἱερέα πατέρα του.

«Μόλις τελείωσε ὁ παπαγιὸς τὴν ἱστορία μὲ τὸν πατέρα
του, πρόσθεσε:

– Αὐτὲς τὶς ἡμέρες, πάτερ μου, ἀμάρτησα κατακρίνοντας
δύο Ἱερεῖς γιὰ κάποιες κακὲς τοὺς πράξεις, ὅπως μοῦ τὶς
μετέφεραν. Ναί, τοὺς κατέκρινα, τοὺς ὕβρισα καὶ τοὺς συνέ-
κρινα μὲ τὸν ἁγιασμένο Ἱερέα πατέρα μου... **Χθὲς λοιπὸν τὸ
βράδυ ἦλθε ὁ πατέρας μου στὸν ὕπνο μου, ὀλόλαμπρος σὰν
τὸν ἥλιο!!! Μὲ κοίταξε σοβαρὰ καὶ ἀυστηρὰ καὶ μοῦ εἶπε:**

– Δὲν γνωρίζεις ὅτι στὰ πρόσωπα ἐκείνων τῶν Ἱερέων κα-
τέκρινες ἐμένα, τὸν πατέρα σου; **Ἡ μήπως δὲν κάνουμε ὅλοι
λάθη; Καὶ ὅταν κατακρίνης, παιδί μου, τὸν ὅποιονδήποτε Ἱ-
ερέα, σοῦ τὸ εἶπα πολλές φορές, κρίνεις τὸν ἴδιο τὸν Θεό,
πὺ τὸν ἔκανε Ἱερέα!**

**Καὶ τότε, ὁ γιὸς τοῦ ἁγίου ἐκείνου Ἱερέως ἄρχισε νὰ
κλαίη!!!»*.**

Ἐδῶ λοιπὸν, συμπρεβύτερε καὶ συλλειτουργέ μου πατέρα Κωνσταντῖ-
νε, στὴν Ἀποκάλυψι αὐτὴ βλέπουμε, ὅτι τὰ χέρια τοῦ Ἱερέως εἶναι φο-
ρεῖς τῆς θεϊκῆς Φωτιᾶς, ἡ Ὅποία μεταβάλλει τὸν ἄρτο σὲ Σῶμα καὶ τὸν
οἶνο σὲ Αἷμα Χριστοῦ, **Γιὰ νὰ Τραφῆ καὶ νὰ Ζήσῃ ὁ Κόσμος.**

Ἄς προσέξουν ὁμως καὶ οἱ λαϊκοὶ ἀδελφοὶ μας τὸ φοβερὸ καὶ θεομά-
χο ἀμάρτημα τῆς Ἱεροκατηγορίας...

* * *

Τὸ δεύτερο γεγονός τὸ διηγήθηκε κατὰ τὸ ἔτος 2002 ἓνας Χριστιανός,
ὁ ὁποῖος εἶχε παπποῦ ἓναν ἐνάρετο Ἱερέα σ' ἓνα χωριὸ στὰ
περίχωρα τῆς Δράμας.

«Όταν ἦταν μικρός, διακονοῦσε τὸν παπποῦ του, τὸν παπα-Γιώργη, στὸ Ἱερὸ Βῆμα. Ὁ παπα-Γιώργης ἦλθε πρόσφυγας ἀπὸ τὴν Μικρὰ Ἀσία μετὰ ἀπὸ τὶς σφαγές στὴ Σμύρνη καὶ τὸ κάψιμο τῆς πόλης. Ἦταν δέ, ἂν καὶ ἀγράμματος, εὐλαδέστατος.

Τὸ ἐκκλησιάκι τοῦ χωριοῦ ἦταν πτωχό, μὲ δάπεδο κακοστρομμμένο ἀπὸ πρόχειρες πλάκες, καὶ ὁ παπα-Γιώργης, κάθε τόσο σκόνταψε σ' αὐτές.

• Ἕνα Σάββατο ποὺ λειτουργοῦσε μὲ πέντε-ἕξι πιστοὺς, στὴ Μεγάλῃ Εἰσοδο σκόνταψε καὶ παρ' ὀλίγον νὰ σωριαστῇ κάτω μὲ τὰ Τίμια Δῶρα.

Ὁ ἔγγονός του τότε εἶδε ξαφνικὰ μιὰ **ὀλόλαμπρη Κυρία νὰ τὸν συγκρατῇ γιὰ νὰ μὴ πέση, καὶ νὰ τοῦ λέγη: “Μὴ φοβᾶσαι... σὲ κρατῶ καλά... προχώρα...”**.

Τρέμοντας ὁ παπα-Γιώργης ἀπὸ τὴν ἱερὴ συγκίνησι, εἰσῆλθε μαζί της στὸ Ἅγιο Βῆμα. Ἐκείνη ἔκλεισε τὰ δημόθυρα τῆς Ὁραίας Πύλης καὶ τοῦ ἔδωσε τὸ θυμιατὸ γιὰ νὰ θυμιατίσῃ, ὅταν τὰ Τίμια Δῶρα τοποθετήθηκαν πάνω στὴν Ἁγία Τράπεζα.

Ὁ μικρὸς ἔγγονός τὰ ἔβλεπε ὅλα κατάπληκτος, ἄφωνος καὶ θαμπωμένος ἀπὸ τὴν ἀκτινοβολία τῆς μεγαλόπρεπης Ἐκείνης Κυρίας. Ἡ ψυχούλα του –καὶ δὲν τὸ ξεχνάει αὐτὸ– πλημμύρισε ἀπὸ ἱερὸ θαυμασμὸ καὶ δέος. Καθόλου ὅμως δὲν κατάλαβε πῶς τὸ θυμιατὸ ποὺ κρατοῦσε μὲ τὸ χεράκι του, δρέθηκε στὰ χέρια τῆς **ὀλόλαμπρης Ἐκείνης Κυρίας, τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, τῆς Βασίλισσας τῶν Οὐρανῶν!**

Συνῆλθε ὁ μικρὸς καὶ εἶδε τὸν παπποῦ του νὰ κλαίῃ. Σὲ κάθε αἴτησι, ἐκφώνησι καὶ Εὐχῇ ποὺ διάβαζε, συνεχῶς ἐπανελάμβανε τὴ λέξι **“Παναῖα μου”**.

“Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον... Παναῖα μου”.

“Ἀγγελον εἰρήνης... Παναῖα μου”.

“Διὰ τῶν οἰκτιριμῶν... Παναῖα μου”.

“Ἄξιον καὶ δίκαιον σὲ ὑμνεῖν... Παναῖα μου”.

Στὸν Καθαγιασμὸ τῶν Τιμίων Δώρων τὸ ἴδιο. Εἰδικώτερα στὸ **“Ἐξαιρέτως τῆς Παναγίας...”**, ἐκεῖ λυγμοί, δάκρυα πολλὰ καὶ πολλὲς φορὲς **“Παναῖα μου”**. Καὶ αὐτὸ συνεχίθηκε μέχρι τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας.

Ἐφ’ ὅπου ἔκανε καὶ τὴν Κατάλυσι τοῦ Ἁγίου Ποτηρίου, εἶπε στὸν ἐγγονό του: “Δὲν θὰ πῆς σὲ κανέναν ὅ,τι εἶδες καὶ ἄκουσες... σὲ κανέναν, γιατί ἡ Παναΐα θὰ σοῦ κόψη τὴ γλῶσσα...”.

• Στὰ χρόνια τῆς κατοχῆς (1941-1944) ἐμφανίσθηκε ξανά ἡ Παναγία στὸν παπα-Γιώργη, γιὰ νὰ τὸν βοηθήσει καὶ νὰ τὸν στηρίξει –ἀνήμερα τῶν Χριστουγέννων– δύο χρόνια πρὶν κοιμηθῆ.

Ἀπὸ τότε ὁ παπα-Γιώργης μέρα νύχτα, συνεχῶς μουρμούριζε “Παναΐα μου”. Μ’ αὐτὴ τὴν ἔκφρασι τὸν “πείραζαν” καλόκαρδα οἱ συγχωριανοί του, ποὺ ἦσαν συγχρόνως καὶ τὰ λογικά του πρόβαρα.

Ἐκοιμήθη ὀσιακῶς. Ἐνα πρωῒνὸ ποὺ ἦταν ἀδιάθετος, ἀνοιξε ὁ γυιός του (ὁ πατέρας τοῦ διηγουμένου) τὴν πόρτα τοῦ δωματίου του καὶ τὸν εἶδε γονατιστὸ μὲ τὰ γεροντικά του χέρια ὑψωμένα καὶ λουσιμένα μέσα σ’ ἓνα ὑπερκόσμιον φῶς νὰ ψελλίζει: “Παναΐα μου... Παναΐα μου... Παναΐα μου, ἔρχομαι...”. Παρέλαβε τὴν ψυχὴν τοῦ Ἐκεῖνη, τῆς Ὁποίας τὸ Ὄνομα δὲν ἔλειπε ποτὲ ἀπὸ τὰ χεῖλη καὶ τὴν καρδιά του**.

Στὴν δευτέρη αὐτὴ Ἀποκάλυψι, συμπροσεβύτερη καὶ συλλειτουργέ μου πατέρα Κωνσταντῖνε, μᾶς δίδεται ἡ εὐκαιρία νὰ συνειδητοποιήσωμε γιατί ἡ Θεοτόκος εἶναι «καύχημα σεβάσιμον Ἱερῶν εὐλαβῶν», ὅπως χαιρετίζομε Αὐτὴν στὸν Ἀκάθιστον Ὑμνον (Ὀἶκος Ψ).

Οἱ εὐλαβεῖς Λειτουργοὶ καυχῶνται ἱερὰν καὶ ἐν Χριστῷ καύχωνται ὄχι μόνον, διότι ἡ Ἄχραντος Δέσποινα ἐνισχύει, ὁδηγεῖ καὶ προστατεύει αὐτοὺς στὴν πορεία τους πρὸς τὴν κάθαρσι, τὸν φωτισμὸ καὶ τὴν θέωσι· ἀλλὰ, καὶ διότι χωρὶς Αὐτὴν δὲν δύνανται νὰ τελέσουν τὴν θείαν Λειτουργίαν· ἂν δὲν αἰσθάνωνται τὴν Ἀπειρογάμο Μητέρα τοῦ Θεοῦ ὡς «συλλειτουργό» τους, φοβοῦνται νὰ προσεγγίσουν τὴν ἀφλεκτον βάτον τοῦ ἱεροῦ Θυσιαστηρίου, μήπως κατακαοῦν.

* * *

Ἀδελφέ μου καὶ σύνδουλε ἐν Κυρίῳ πατέρα Κωνσταντῖνε·

Πορευού τὸν δρόμον τῆς ἱερατικῆς Σου Διακονίας χαίρων καὶ δοξολογῶν καὶ εὐχαριστῶν τὸν Σωτῆρα μας Χριστόν.

Ἄλλά, «γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε», ὥστε τὰ χέρια Σας νὰ εἶναι πάντοτε φορεῖς τῆς θεϊκῆς Φωτιᾶς· στὸ ἄθλημα αὐτὸ ἡ Ὑπερευλογημένη

Θεοτόκος θὰ Σᾶς συμπαραστέκεται, ὥστε νὰ μὴ καταφλέγεσθε, ἀλλὰ νὰ φωτίζεσθε καὶ ἀγιάζεσθε.

Εὐχόμεθα ταπεινά, ὅπως ἡ Πανύμνητος Κόρη *συλλειτουργῇ* μὲ Σᾶς πάντοτε, τόσο στὸ ἐπίγειο, ὅσο καὶ στὸ ἐπουράνιο Θυσιαστήριο, διὰ τῶν θεοπειθῶν εὐχῶν τοῦ πολυσεβάστου Γέροντος καὶ Μητροπολίτου μας κυρίου Κυπριανοῦ.

Ὁ Θεὸς μαζί Σας!...

† Κυριακὴ ἸΔ΄ Λουκᾶ, 3/16.12.2007
Ἁγίου Προφήτου Σοφονίου

† **Ὁ Ὁρεῶν Κυπριανὸς**
Ἁνακληρωτῆς Πρόεδρος

---

* **Πρωτοπρεσβυτέρου Στεφάνου Κ. Ἀναγνωστοπούλου**, Ἑρμηνεῖα στὴν Θεία Λειτουργία μέσα ἀπὸ Πραγματικὰ Γεγονότα καὶ Ἐμπειρίες Ἁγίων Ἱερέων, Μοναχῶν καὶ Πιστῶν, Πειραιᾶς 2003, σελ. 537-538, § 199.

** **Αὐτόθι**, σελ. 250-251, § 107.